

Vastaus kansalaisaloitteeseen - Palliatiivinen hoito ja saattohoito Pohjanmaan hyvinvointialueella

Palliatiiviseen hoitoon ja saattohoitoon on lisätty resursseja

Pohjanmaan hyvinvointialueella on paljon palliatiivista osaamista. Palliatiivisten ja saattohoitopotilaiden kanssa työskentelevä henkilökunta on motivoitunutta ja kiinnostuneita.

Pohjanmaan hyvinvointialue osallistui Turun yliopistollisen keskussairaalle myönnetyn tuen avulla projektiin (2022-2023), jonka tarkoituksena oli kehittää palveluja ja parantaa palliatiivisen hoidon laatua. Palliatiivista hoidon kehittämistä tukevan hankkeen loputtua on hankkeen aikana työskennelleet sairaanhoitajat vakinaistettu. Kotisairaalaan palkattiin kaksi sairaanhoitajaa palliatiiviseen hoitoon, joista toinen toimii keskisellä alueella ja toinen pohjoisessa. Palliatiiviselle poliklinikalle tai palliatiivisen keskuksen palkattiin sairaanhoitaja, joka tarjoaa psykososiaalista tukea potilaille ja heidän läheisille. Kotisairaalan toimintaa on laajennettu hyvinvointialueella niille alueille, joissa sitä ei ole aikaisemmin ollut. Kotisairaala tarjoaa muitakin terveyspalveluja eikä toiminnan laajentaminen liity erityisesti palliatiiviseen hoitoon. Hyvin suunniteltu elämän loppuvaiheen hoito mahdollistaa pidempään pärjäämisen kotona ja vähentää laitoshoidon tarvetta.

Palliatiivisen osaamisen vahvistaminen

Palliatiivisella poliklinikalla ja keskisen alueen kotisairaalassa on kaksi palliatiivisen hoidon erityispätevyyden suorittanutta lääkäriä. Lisäksi syöpätautien erikoisalalle on yksi lääkäri saanut erityispätevyyttä hyväksymisen.

Palliatiivisessa keskuksessa on kliininen erityys sairaanhoitaja, joka on suorittanut palliatiivisen hoidon erityisopinnot (30 op). Syöpä- ja veritautien osastolla sekä monilla yleislääketieteen osastoilla on hoitajia, jotka ovat suorittaneet palliatiivisen hoidon erityisopinnot. Syöpä- ja veritautien osastolla kaikki hoitajat ovat suorittaneet THL:n saattohoitopassi –verkkokurssi, joka sisältää saattohoidon perusteet. Palliatiivisella erityispätevyydlääkärillä on koulutusoikeudet, joka mahdollistaa lääkäreille erityispätevyyden suorittamisen Pohjanmaan hyvinvointialueella.

Joka syksy järjestetään alueellinen palliatiivisen hoidon koulutuspäivä. Syöpähoitajilla on kaksi kertaa vuodessa verkostotapaaminen, jossa käsitellään myös palliatiivisia aiheita. Perusterveydenhuoltoon, nyk. sote-keskukseen on perustettu saattohoitovastaavien verkosto (SAHOVA-verkosto), joka kehittää saattohoidon osaamista.

Palliatiivista hoitoa kehittävän hankkeen puitteissa järjestettiin asumispalveluihin suunnattu palliatiivinen koulutuskokonaisuus, jossa käsiteltiin keskeisiä palliatiivisen ja saattohoidon teemoja. Koulutukset toteutettiin erikseen molemmilla kielillä ja ne on tallennettu. SAHOVA-verkosto vastaa koulutuksen päivittämisestä jatkossa.

Yhteistyö muiden erikoisalojen, yksiköiden ja toimijoiden kanssa

Palliatiivisesta keskuksesta tehdään konsultaatioita keskussairaalassa eri osastoille. Poliklinikkaa voi konsultoida myös hyvinvointialueen muista yksiköistä. Palliatiivinen keskus ja kotisairaala tekevät tiivistä yhteistyötä.

Uusia potilasryhmiä, kuten tietyt dialyysipotilaat ja sydämen vajaatoimintapotilaat, on pyritty saamaan palliatiivisen hoidon piiriin. Liikkuvan sairaalan sairaanhoitajat ovat saaneet kipupumppukoulutusta helpottaakseen palliatiivisten potilaiden hoitoa kotona tai kodinomaisissa yksiköissä

Palliatiivisen hoidon toteutus

Elämän loppuvaiheen hoitosuunnitelma tehdään yhdessä keskustellen potilaan ja hänen läheisten kanssa. Keskustelussa otetaan esille taudin kulku, hoidon tavoitteet ja hoidon rajaukset.

Suunnitelmassa ennakoitaan fyysisten oireiden hoito sekä potilaan ja läheisten psyykkisen, sosiaalisen ja hengellisen tuen tarpeet. Siitä käy ilmi myös missä potilasta hoidetaan, mihin voi olla yhteydessä ongelmatilanteissa ja missä on tukiosasto.

Yleislääketieteen osastot toimivat tarvittaessa tukiosastoina kotona oleville niin palliatiivisille kuin saattohoidossa oleville potilaille. Käytännössä näille potilaille järjestetään siirtyminen hoitopaikkaan mahdollisimman nopeasti. Syöpä- ja veritautien osastolla on kolme interventiopaikkaa palliatiivisille potilaille. Paikkoja käytetään esimerkiksi erityistekniikoita vaativan kivun hoidon aloittamiseen. Tarve vaativan tason palliatiiviselle hoidolle on hyvin vaihtelevaa eikä sitä pysty mitenkään ennustamaan.

Keskussairaalan yleislääketieteen osasto 3 (H5) on palliatiiviseen hoitoon keskittynyt osasto. Osastohoidossa oleville saattohoitopotilaille pyritään aina järjestämään mahdollisimman rauhallinen paikka, jossa läheiset voivat olla läsnä. Joskus se saattaa olla haasteellista osaston kokonaistilanteesta johtuen. Uudessa H-rakennuksessa kaikki potilashuoneet ovat rakennettu niin, että huoneisiin ei kantaudu hälinää käytäviltä tai muista huoneista.

Tavoitteena on mahdollistaa potilaan hoito kotona mahdollisimman pitkään hänen niin toivoessa. Palliatiivinen keskus sai syksyllä tilat vastaanotto toiminnalle S-talosta 2. kerroksesta. Tilat ovat erillään muusta sairaalasta rauhallisella alueella. Tilat soveltuvat liikuntarajoitteisille ja huonokuntoisille potilaille. Palliatiiviseen hoitoon ja saattohoitoon liittyen ei tule kovinkaan paljoa kielelliseen osaamiseen liittyviä vaaratapahtumailmoituksia tai muistutuksia. Monet saattohoitoon liittyvistä vaaratapahtumailmoituksista liittyy tiedonkulkuun, joka ainakin osittain liittyy eri potilastietojärjestelmiin. Laista ja viranomais määräyksistä johtuvat rajoitteet lääkehoidon toteuttamisessa. Lähihoitajilla on rajalliset mahdollisuudet toteuttaa vaativaa lääkehoitoa. Pula henkilökunnasta ja henkilökunnan vaihtuvuus

Hyvinvointialueella on osana kotisairaala yhteensä 5,7 htv palliatiivisen hoitoon koulutettua ja kokenutta sairaanhoitajaa.